

Retouradres: Rijkswaterstaat | Postbus 2232 | 3500 GE Utrecht

RWS BEDRIJFSVERTROUWELIJK

Omgevingsdienst Noordzeekanaalgebied
T.a.v. de heer Pieksma
Ebbehout 31
1507 EA ZAANDAM

Rijkswaterstaat West-Nederland Noord

Surinamepad 90
2035 VS Haarlem
Postbus 2232
3500 GE Utrecht
T 088 - 79 74 500
F 088 - 79 74 501
www.rijkswaterstaat.nl

Ons kenmerk

RWS-2024/5874

Uw kenmerk

-

Bijlage(n)

1. Beoordeling voorgestelde mitigerende maatregelen

Datum 12 februari 2024

Onderwerp Beoordeling mitigerende maatregelen verkeersveiligheid
Windpark Noorder IJplas

Geachte heer Pieksma,

In het Breed bestuurlijk overleg van 22 januari jl. heeft Rijkswaterstaat West-Nederland Noord (RWS-WNN) een toelichting gegeven op zijn advies over de verkeersveiligheid van Windpark Noorder IJplas. Conform afspraak geef ik u een nadere toelichting op mijn standpunt dat nadere mitigerende maatregelen, mede in relatie tot de reclamemasten, geen oplossing bieden. Deze toelichting is een aanvulling op mijn eerdere advies van 2 november 2023.

Methodiek van beoordelen mitigerende maatregelen

De Beleidsregel voor het plaatsen van windturbines op, in of over waterstaatswerken of wegen in beheer bij het Rijk geeft aan dat plaatsing van windturbines bij knooppunten slechts wordt toegestaan indien uit aanvullend onderzoek blijkt dat er geen onaanvaardbaar verhoogd risico is voor de verkeersveiligheid. De basis voor de beoordeling ligt vast in de handreiking Beoordeling van objecten langs auto(snel)wegen en het interne Informatiedocument Verkeersveiligheid en Windturbines.

Wij beoordelen mitigerende maatregelen kwalitatief op de volgende criteria:

- Het verwachte effect van de maatregel op het verminderen van de afleiding van de bron
- Het verwachte effect van de maatregel op het verminderen van de rijtaakbelasting
- Het verwachte effect van de maatregel op het verkeerssysteem als geheel (verkeersveiligheid, doorstroming, robuustheid)
- Is de maatregel passend binnen onze kaders?
- Is de maatregel uitvoerbaar?

Deze beoordeling is gedaan door zowel Steunpunt gedrag van RWS-WVL als door RWS-WNN.

Uitgangspunten voor beoordelen mitigerende maatregelen

Uitgangspunt van de beoordeling van de voorgestelde mitigerende maatregelen is dat de rijtaakbelasting van de weggebruiker niet verder mag toenemen in knooppunt Coenplein als gevolg van de beoogde windturbines. Dit vanwege de zeer complexe verkeersomgeving, met veel rijstroken, route- en rijstrookkeuzes. Dit in combinatie met een spitsstrook en een wisselbaan, waarbij de verkeersintensiteiten hoog zijn en het traject filegevoelig.

De voorgestelde mitigerende maatregelen dienen dus de toegenomen rijtaakbelasting als gevolg van de beoogde windturbines volledig te mitigeren in zowel de bouw- als de gebruiksfase.

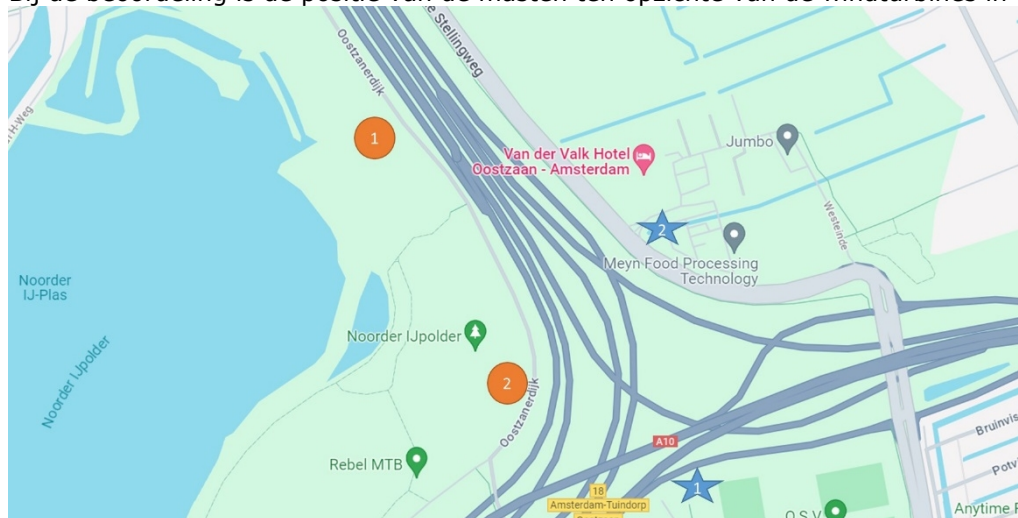
Beoordeling reclamemasten als “mitigerende maatregel”

In knooppunt Coenplein staan twee reclamemasten (zie figuur 1):

1. Een conventionele reclamemast op grondgebied van gemeente Amsterdam, tussen de sportvelden.
2. Een digitale reclamemast op grondgebied van gemeente Oostzaan, op het bedrijventerrein De Bombraak.

Vanuit het Kader *Beoordeling van objecten langs auto(snel)wegen* toetsen wij reclamemasten op verkeersveiligheid. Deze masten staan echter buiten ons vergunningengebied en zijn niet vergunningplichtig. Rijkswaterstaat is door andere bevoegde gezagen niet betrokken bij de plaatsing van deze masten. De initiatiefnemers van Windpark Noorder IJplas dragen het verwijderen of mitigeren van deze masten aan als mogelijke mitigerende maatregel voor de plaatsing van de beoogde windturbines. Rijkswaterstaat heeft in zijn beoordeling de situatie van knooppunt Coenplein, inclusief de relevante omgevingselementen betrokken. Dus ook de aanwezigheid van de reclamemasten, in de zeer complexe verkeersomgeving met hoge intensiteiten.

Bij de beoordeling is de positie van de masten ten opzichte van de windturbines in

Figuur 1. Indicatie van de ligging van de reclamemasten (blauwe sterren) t.o.v. de beoogde windturbines (oranje bollen).

het knooppunt van belang. Zoals figuur 1 laat zien zijn de reclamemasten, vanuit de meest kritieke route 3 (nadering vanaf het noorden), niet van invloed op het zicht op de beoogde windturbines. Reclamemast 1 staat achter de beoogde windturbines. Reclamemast 2 staat aan de andere kant van de weg, buiten het centrale gezichtsveld. Het verwijderen van deze masten heeft geen effect op de prominent aanwezige windturbines in het centrale gezichtsveld op momenten dat de rijtaakbelasting zeer hoog is, vooral ter hoogte van het weefvak van de A8 en de A10, de splitsing met de wisselbaan en ter voorbereiding op de Coentunnel. Onze beoordeling dat de windturbines daarmee afleidend zijn en dat dit leidt tot een verdere verhoging van de rijtaakbelasting is ongeacht de aanwezigheid van de reclamemasten. Het oordeel van Rijkswaterstaat is dat de reclamemasten minder prominent aanwezig zijn in het gezichtsveld als de rijtaakbelasting zeer hoog is en dat ze vooral zichtbaar zijn op locaties waar de rijtaakbelasting beperkter is. Daarbij is de omvang en de verschijningsvorm van de reclamemasten significant anders dan die van de windturbines.

Bovenstaande argumentatie maakt dat het verwijderen of maskeren van de reclamemasten in knooppunt Coenplein niet als mitigerende maatregel kan dienen voor de plaatsing van de beoogde windturbines.

Beoordeling voorgestelde mitigerende maatregelen

In de rapportages van 13 september 2023 en 27 oktober 2023 stelt Goudappel mitigerende maatregelen voor de gebruiksfase en de bouwfase voor. In de rapportage van 10 november 2023 stelt Goudappel aanvullende mitigerende maatregelen voor.

Rijkswaterstaat is van mening dat de voorgestelde maatregelen de verdere verhoging van de rijtaakbelasting met de komst van de beoogde windturbines niet afdoende mitigeren en dat sprake blijft van een verhoogd risico voor de

verkeersveiligheid, zowel in de bouw- als in de gebruiksfase. Ook met mitigerende maatregelen blijven de windturbines zich prominent bevinden in het centrale gezichtsveld op momenten dat de rijtaakbelasting zeer hoog is in een complexe verkeerskundige omgeving, zijn daarmee afleidend en leiden tot een verdere verhoging van de rijtaakbelasting. Dat is in knooppunt Coenplein onaanvaardbaar voor ons als wegbeheerder. Daarnaast brengen diverse voorgestelde mitigerende maatregelen nieuwe risico's voor de verkeersveiligheid met zich mee.

Conclusie Rijkswaterstaat

Rijkswaterstaat concludeert dat de windturbines prominent aanwezig zijn op momenten dat de rijtaakbelasting zeer hoog is, in het centrale gezichtsveld, in een complexe verkeerskundige omgeving. De beoogde windturbines zijn daarmee afleidend en leiden tot een verdere verhoging van de rijtaakbelasting en een onaanvaardbare verhoging van de verkeersveiligheidsrisico's. Er zijn volgens Rijkswaterstaat geen mitigerende maatregelen denkbaar die zorgen voor minder afleiding door de turbines en daarmee de toegenomen rijtaakbelasting als gevolg van de beoogde windturbines volledig mitigeren in zowel de bouw- als de gebruiksfase. Alleen een complete reconstructie van knooppunt Coenplein kan voldoende oplossend zijn.

Een afschrift van deze brief heb ik gestuurd aan de overige deelnemers van het Breed bestuurlijk overleg.

de hoofdingenieur-directeur,
namens deze,

directeur Netwerkontwikkeling Rijkswaterstaat West-Nederland Noord

drs B.P. van Beekvelt
Directeur Netwerkontwikkeling

Bijlage 1. Beoordeling voorgestelde mitigerende maatregelen

In de rapportages van 13 september 2023 en 27 oktober 2023 stelt Goudappel mitigerende maatregelen voor de gebruiksfase en de bouwphase voor.

Voor de bouwphase:

Mitigerende maatregel	Beoordeling door Rijkswaterstaat
Afleidende werkzaamheden, zoals hijsen, uitvoeren op een zo rustig mogelijk moment.	Knooppunt Coenplein kenmerkt zich door de hoge intensiteit van het verkeer gedurende de dag. Overdag zijn geen rustige momenten waarneembaar. Afleidende werkzaamheden overdag vormen een risico voor de verkeersveiligheid en kunnen leiden tot filevorming. Als werkzaamheden bij duisternis plaatsvinden zal er werkverlichting nodig zijn. Dit is nog meer afleidend.
Verlagen van de maximumsnelheid.	Dit vraagt om een grote aanpassing van de weg om de snelheidsverlaging af te dwingen. Anders zal een groot deel van het verkeer zich hier niet aan houden, met als gevolg een toename van verkeersonveiligheid door grote verschillen in snelheid.
Afleidende werkzaamheden uitvoeren als de wisselbaan van noord naar zuid is geopend (in de ochtend).	Deze maatregel moet samen gezien worden met de mitigerende maatregel om te bouwen op rustige momenten. Tijdens rustige momenten is de wisselbaan echter gesloten. Vanuit de openstellingsvergunning mag de wisselbaan ook niet op andere momenten geopend worden.

Voor de gebruiksfase:

Mitigerende maatregel	Beoordeling door Rijkswaterstaat
Aanpassen informatievoorziening wisselstrook Aanpassen informatievoorziening wisselstrook van het keuzepunt	Rijkswaterstaat voert al maatregelen door om de informatievoorziening bij knooppunt Coenplein te verbeteren. Dit is een zorgvuldig proces, waarbij steeds één maatregel wordt doorgevoerd om het effect ervan te kunnen monitoren. Het invoeren van verschillende maatregelen in één keer verstoort dit proces en maakt het onmogelijk om de bijdrage van de individuele maatregelen aan de verkeersveiligheid te toetsen. De voorgestelde maatregelen zijn minimale aanpassingen, waarvan op voorhand niet vast te stellen is of dit daadwerkelijk effect heeft op het verminderen van de rijtaakbelasting.

Beoordeling aanvullende mitigerende maatregelen door Goudappel

In de rapportage van 10 november 2023 stelt Goudappel aanvullende mitigerende maatregelen voor.

Voor de gebruiksfase:

Verplaatsen van de slagboom stroomopwaarts	Met het verplaatsen van de slagboom worden nieuwe risico's voor de verkeersveiligheid geïntroduceerd. Automobilisten die hierdoor tijdig kunnen stoppen zullen proberen weer in te voegen in het verkeer. Spook- of achteruitrijden is een groot risico. Daarnaast wordt het zicht op de slagboom verminderd, waardoor het risico op aanrijding van de slagboom groter wordt.
Plaatsen van bochtschilden in de boog vanaf de A10-oost (A10-noord) naar Zaanstad	Bochtschilden zijn niet bedoeld om afleiding weg te nemen, maar om de weggebruiker te wijzen op en te geleiden door een scherpe bocht. Het is dan ook van belang dat bochtschilden alleen voor dit doel worden gebruikt. Is dat niet het geval, dan verliest het bochtschild zijn waarde voor de weggebruiker op andere locaties waardoor extra onveiligheid kan ontstaan. De boog vanaf de A10-noord naar Zaanstad is een flauwe bocht. Hierdoor ontstaat misleiding bij de weggebruiker met als risico dat snelheidsverschillen ontstaan omdat bekende weggebruikers een hogere snelheid hanteren dan minder bekende weggebruikers.
Filewaarschuwing in de boog richting Coenplein – Coentunnel vanaf de A8	Filewaarschuwing is niet bedoeld om afleiding weg te nemen, maar om de weggebruiker te wijzen op een mogelijke file. Het is dan ook van groot belang dat filewaarschuwingen alleen voor dit doel worden gebruikt. Is dat niet het geval, dan verliest de filewaarschuwing zijn waarde voor de weggebruiker op andere locaties en kan daardoor extra onveiligheid ontstaan. Er ontstaat misleiding bij de weggebruiker met als risico voor de verkeersveiligheid dat snelheidsverschillen ontstaan omdat bekende weggebruikers een hogere snelheid hanteren dan minder bekende weggebruikers. Daarnaast is al verkeerssignalering aanwezig.

Naast bovenstaande mitigerende maatregelen stelt Goudappel aanpassingen voor bij de bron, rondom de turbines. Zoals Goudappel zelf aangeeft zijn de mogelijkheden om rond het zicht op de turbines mitigerende maatregelen te treffen voor de gebruiksfase relatief beperkt. De genoemde maatregelen zorgen niet voor het afdoende mitigeren van de verhoging van de rijtaakbelasting en ook de logica ervan ontbreekt soms. Dit uit zich in tegenstrijdigheden. Zo wordt er gezocht naar maatregelen om de zichtbaarheid van de windturbines te onttrekken aan de omgeving, terwijl Goudappel in de analyse aangeeft dat de zichtbaarheid van de turbines op grote afstand juist positief bijdraagt aan de verkeersveiligheid. Wat verder opvalt is dat wordt voorgesteld om de windturbines stil te zetten bij slagschaduw, terwijl Goudappel in de analyse slagschaduw niet als risico voor de verkeersveiligheid beoordeelt.